

Motion till riksdagen 2005/06:Ub235

av **Hans Backman (fp)**

Universitetsstatus till högskolan i Gävle

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Gävle skall bli universitet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskolan i Gävle skall tilldelas vetenskapsområdet teknik och humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av regionala hänsyn inom forskningspolitiken.

Motivering

Andelen högskolestuderande i Gävleborg har ökat, tack vare Högskolan i Gävle. Då denna ökning startade från en låg nivå måste antalet högskolestuderande dock fortsätta att öka. Andelen ungdomar från regionen som går till högre utbildning har ökat från 20 procent till 44 procent under en tioårsperiod. Trots detta ligger Gävleborg fortfarande under riksgenomsnittet på 47 procent och regeringsmålet på 50 procent. Noterbart i sammanhanget är att andelen invånare som är 20 år och har grundläggande behörighet till universitet och högskolan är 63 procent i Gävleborg, vilket är samma nivå som i riket som helhet.

När det gäller forskarutbildningen ligger regionen inte bra till. Bara 1 procent går vidare till forskarutbildning, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet på 7 procent. Det behövs fler forskarutbildade personer i arbetslivet i Gävleborg. Historiskt sett har Gävleborgs största handikapp varit att länsborna, jämfört med riket i övrigt, haft låg utbildningsnivå. Detta är sannolikt en viktig förklaring bakom att länet tvingats redovisa hög arbetslöshet, befolkningsminskning och förhållandevis låg nyetablering av företag.

Extra allvarligt har det varit att länet haft den lägsta andelen högskolestuderande i landet. Utbudet av högskoleutbildning har varit lägre än på andra

Fel! Okänt namn på

håll. Ungdomar har därför lämnat, och lämnar fortfarande, länet för att utbilda sig. Ogynnsam åldersstruktur, med stor andel äldre i flera kommuner, är illavarslande för framtiden. Företagen i länet har påfallande låg andel högre utbildade bland sina anställda.

I tillväxtavtalet från början av 2000 mellan staten och länet sägs: ”Kan inte den regionala högskolan samt regionens näringsliv och offentliga aktörer samlas kring en kraftfull utvecklingsstrategi kring såväl högskolan i Gävle som kring ökad distansutbildning via kommunens lärcentra, finns betydande risk att utbudet av högskoleutbildning och högskoleanknuten forskning kommer att vara fortsatt lågt relativt jämförbara regioner.”

Högskolan i Gävle har byggts ut, men inte tillräckligt. Högskolans utbud är, i relation till folkmängden, mindre än i andra län. Ökade resurser skulle ge högskolan bättre förutsättningar att profilera sin forskning i nära samverkan med företag, organisationer och myndigheter i regionen. Faktum är att just forskningen och forskarutbildningen anges som avgörande om den högre utbildningen ska kunna fungera som tillväxtmotor i en region. Det är därför av största vikt att den regionala fördelningen av forskning och forskarutbildning beaktas. Skillnaden mellan universitet och högskola är just forskningen och regeringen har tydligt sagt att den kommer att kraftsamla framtida satsningar på universiteten. Några högskolor har omvandlats till universitet på senare år. De som jobbar på Högskolan i Gävle har som mål att vårt läns högskola ska bli universitet. Den målsättningen bör stödjas. Det finns många goda argument för ställningstagandet att Gävles högskola ska få universitetsstatus. Kvaliteten på grundutbildningarna skulle höjas och det skulle bli lättare att rekrytera akademiskt utbildade lärare. Ett eget universitet i Gävle skulle öka regionens självkänsla och genom sina lärare, studenter och idéer bidra till regionens utveckling och näringslivets förnyelse. Genom ett eget universitet i Gävle skulle regionens ungdomar få samma möjligheter till högre utbildning, även forskarutbildning, som landet i övrigt.

Ett universitet i Gävle skulle bidra till att öka rekryteringen till forskarutbildning och därmed till försörjningen, inte minst för regionen och högskolan själv, med forskarutbildad arbetskraft. Högskolan i Gävle har många rötter och de går i många olika riktningar. Det gamla lärarseminariet, vårdhögskolan och Statens institut för byggforskning är några. Utvecklingen har gått mot en allt större bredd och mot ett allt större djup och den har, särskilt under 1990-talet, varit mycket snabb. Idag tillhör Gävles högskola de medelstora högskolorna i landet med drygt 6 400 heltidsstudenter, nästan 700 anställda, 100 doktorander och 30 professorer. Högskolan har en mycket livskraftig forskning inom många olika fält: samhällsbyggnad, elektronik, arbetslivs- och företagsutveckling, vård, hälsa och omsorg, lärande, kultur och samhälle. I januari 2003 övergick belastningsskadecentrum från Arbetslivsinstitutet till Högskolan i Gävle, vilket innebar en ökning av forskarvolymen. Högskolan arbetar aktivt med att utveckla samarbetet med näringslivet. Faktum är att Gävle högskolas möjligheter att utvecklas till universitet är mycket goda. Högskolan i Gävle har ett antal nischområden av stor styrka och ligger i en region med stort behov av utveckling. Man har studenter och lärare av hög klass. Högskolan i Gävle har dessutom ansökt om vetenskapsområden i tek-

Fel! Okänt namn på

nik. Därmed har Högskolan i Gävle tagit det första steget mot att bli universitet. I ansökan betonas att högskolan i Gävle har goda möjligheter att expandera. Högskolans forskningskapacitet och handledarresurser är en nationell tillgång som kommer att kunna nyttjas bättre med en universitetsstatus – eller, till en början, med vetenskapsområdet teknik. Med ett vetenskapsområde i teknik har högskolan rätt att examinera forskarstudenter. Idag finns 100 forskarstudenter vid högskolan, men dessa är formellt inskrivna vid andra lärosäten.

Med egen forskarutbildning skulle Högskolan i Gävle kunna utnyttja sina resurser bättre. Idag utnyttjas inte högskolans professorer till fullo i sin handledarkapacitet. En egen forskarutbildning skulle därför stärka den tekniska forskarutbildningen även på nationell nivå. Hösten 2004 ansökte högskolan om även humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde och tog därmed ytterligare ett steg mot universitetsstatus. Högskolan i Gävles ansökningar om vetenskapsområdet teknik och humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde bör stödjas. Utan en bra högre utbildning i länet får företag och offentliga verksamheter i Gävleborg svårt att rekrytera kvalificerade medarbetare. Det betyder inte bara mindre möjligheter till nyföretagande utan också större risker för att företag flyttar från länet. Om vi inte höjer utbildningsnivån ännu mer i länet riskerar vi att få leva med den olyckliga kombinationen av arbetslöshet och samtidigt brist på kvalificerad personal. Satsningar på vårt läns högskola, som jag anser ska få universitetsstatus, är därför nödvändiga och själva nyckeln till framgång i detta sammanhang.

Stockholm den 22 september 2005

Hans Backman (fp)